

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, dnia 4 września 2019 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o transporcie kolejowym

(druk nr 1293)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym wykonuje wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13 czerwca 2018 r. w sprawie C-530/16 – Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał, że Polska naruszyła prawo unijne przez nieprzyjęcie środków koniecznych do zagwarantowania niezależności organizacyjnej i decyzyjnej organu dochodzeniowego – Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych od zarządcy infrastruktury – PKP PLK S.A., nad którym nadzór właścicielski sprawuje w imieniu Skarbu Państwa minister właściwy do spraw transportu.

Trybunał podzielił stanowisko Komisji Europejskiej zarzucającej Polsce, że sytuacja, w której przy ministrze właściwym do spraw transportu funkcjonuje Państwowa Komisja Badania Wypadków Kolejowych, wykonująca zadania w imieniu ministra i będąca formalnie jednostką organizacyjną obsługującego go urzędu, przy jednoczesnym sprawowaniu przez ministra nadzoru właścicielskiego nad spółką PKP PLK S.A., narusza zasadę niezależności krajowego organu dochodzeniowego od zarządcy infrastruktury.

Zdaniem TSUE takie umocowanie Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych może powodować konflikt interesów, ponieważ minister właściwy do spraw transportu, sprawując nadzór właścicielski nad PKP PLK S.A., mógłby wpływać na prowadzenie prac przez Komisję w taki sposób, aby nie wykazywała ona tych naruszeń lub

błędów PKP PLK S.A., które przyczyniły się do powstania niebezpiecznego zdarzenia kolejowego.

W dotychczasowym stanie prawnym Państwowa Komisja Badania Wypadków Kolejowych działa przy ministrze właściwym do spraw transportu oraz wykonuje swoje zadania w jego imieniu. Ten sam minister powołuje i odwołuje przewodniczącego Komisji, zastępcę przewodniczącego i sekretarza Komisji oraz jej członków. Stali członkowie Komisji są pracownikami Ministerstwa Infrastruktury, a członkowie doraźni i eksperci są powoływani przez przewodniczącego na podstawie umów cywilnoprawnych.

W celu wykonania wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zaproponowano wyłączenie Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych ze struktury organizacyjnej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw transportu, i umocowanie jej w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 28a ust. 1 ustawy o transporcie kolejowym, Komisja będzie prowadziła badania poważnych wypadków, wypadków i incydentów. Jednocześnie uchylono dotychczasowy ust. 2 w tym przepisie stanowiący, że Państwowa Komisja Badania Wypadków Kolejowych realizuje zadania w imieniu ministra właściwego do spraw transportu.

W skład Komisji, oprócz członków stałych, będą mogli wchodzić również członkowie doraźni, wyznaczeni przez przewodniczącego Komisji do udziału w postępowaniu z listy członków doraźnych i ekspertów prowadzonej przez przewodniczącego Komisji. Obecnie ich listę prowadzi minister właściwy do spraw transportu.

Przewodniczący Komisji, kierujący jej pracami i reprezentujący Komisję na zewnątrz, będzie powoływany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Zastępców przewodniczącego i sekretarza Komisji ma powoływać i odwoływać minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek przewodniczącego. Ten sam minister, po zasięgnięciu opinii przewodniczącego, będzie powoływał członków stałych Komisji.

W art. 28a ust. 9 wskazano przyczyny odwołania członków komisji – również ta kompetencja będzie należała do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Określony w art. 28a ust. 10 katalog wymagań stawianych członkom Komisji uzupełniono o generalny zakaz świadczenia pracy lub usług na rzecz zarządcy infrastruktury kolejowej, przewoźnika kolejowego lub użytkownika bocznic kolejowej, uchylając

jednocześnie art. 28a ust. 15, ustanawiający zakaz zatrudnienia wyłącznie u zarządcy lub przewoźnika kolejowego, których dotyczyło badane przez Komisję zdarzenie.

Zgodnie z art. 28a ust. 11 ustawy rezygnacja z członkostwa w Komisji będzie składana ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, po uprzednim powiadomieniu przewodniczącego Komisji.

W art. 28b ust. 2 zaproponowano wydłużenie maksymalnego okresu rozliczeniowego czasu pracy członków stałych Komisji, z miesiąca do 4 miesięcy.

W zmienianym art. 28d przeniesiono obsługę Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze swojej części budżetu państwa, zapewni środki na prowadzenie działalności Komisji i jej obsługę oraz określi w drodze zarządzenia regulamin jej działania.

W art. 28l ust. 1a ustawy o transporcie kolejowym wprowadzono nowy rodzaj zaleceń, które będą mogły być wydawane w trakcie postępowania, w przypadku konieczności niezwłocznego wydania zalecenia w zakresie poprawy bezpieczeństwa.

W art. 2 – 10 noweli zawarto przepisy dostosowujące i przejściowe regulujące szereg kwestii związanych ze zmianami organizacyjnymi w Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych. Dotychczasowa Komisja działająca przy ministrze właściwym do spraw transportu stanie się Komisją, o której mowa w znowelizowanych przepisach, bez konieczności powoływania nowego organu.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz obsługujący go urząd przejmą należności i zobowiązania ministra właściwego do spraw transportu oraz obsługującego go urzędu dotyczące funkcjonowania dotychczasowej Komisji.

Prezes Rady Ministrów dokona, w drodze rozporządzenia, przeniesienia planowanych wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń, między częściami, działami i rozdziałami budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej, natomiast mienie ruchome używane przez członków dotychczasowej Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych, będące w dyspozycji ministra właściwego do spraw transportu, będzie podlegało przekazaniu ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Postępowania w sprawach poważnych wypadków, wypadków i incydentów wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie noweli przez dotychczasową Państwową Komisję Badania Wypadków Kolejowych, będą kontynuowane przez Państwową Komisję Badania Wypadków Kolejowych, o której mowa w zmienianych przepisach.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona przez Sejm na 85. posiedzeniu w dniu 30 sierpnia br. pochodziła z przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 3668, wpłynął do Marszałka Sejmu w dniu 12 lipca 2019 r.).

Projekt ustawy skierowany został do I czytania w Komisji Infrastruktury. Nie był on przedmiotem istotnych zmian.

Po przeprowadzeniu II czytania na posiedzeniu Sejmu, niezwłocznie przystąpiono do III czytania. Za przyjęciem ustawy głosowało 400 posłów, przy braku głosów przeciw i 1 głosie wstrzymującym się.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Maciej Telec

Główny legislator